

Mullsjö kommun
jenny.albers@mullsjö.se

2020-04-07
1 (22)
Dnr-SI 2019:9248

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Gunnarsboskolan mellanstadie i Mullsjö kommun

Inledning

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Gunnarsboskolan mellanstadie avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Gunnarsboskolan mellanstadie i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kunskaps- och värdegrundsresultat analyseras utifrån kön, att kartlägga hur lärarna uppmärksammar jämställdhet i undervisningen samt att identifiera vilka åtgärder som behövs för att alla elever oberoende av könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp lärares samlade bedömningar och undersöker om det finns omotiverade avvikelser i de bedömningar som lärarna gör utifrån olika elevgrupper. Vidare behöver rektorn se till att samtliga lärare använder sig

av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 23 oktober 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till, skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:9248) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Skolinspektionens granskning visar att rektorn tydligt följer upp och har börjat analysera elevernas kunskapsresultat. Granskningen visar att rektorn följer upp hur undervisningen genomförs och planerar för hur den ska utvecklas. Rektorn följer upp värdegrundsuppdraget genom elevenkäter och säkerställer att det bedrivs ett värdegrundsarbete i alla klasser. Rektorn följer aktivt upp och reviderar

resursfördelningen. Granskningen visar vidare att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka. Rektorn leder lärarnas lärande och försäkrar sig om att det sker ett lärande som leder till att undervisningen utvecklas. Rektorn ser till att lärarna får en gemensam förståelse av skolans arbets- och förhållningssätt. Granskningen visar att obehöriga lärare inte får en planerad introduktion. Granskningen visar även att rektorn inte leder och styr skolans jämställdhetsarbete samt att rektorn i liten utsträckning har kännedom om i vad mån eleverna får samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet.

Rektorn följer upp och har påbörjat en analys av skolans kunskapsresultat och värdegrundresultat

Skolinspektionens granskning visar att rektorn tydligt följer upp och har börjat analysera elevernas kunskapsresultat. Rektorn uppger att hen diskuterar och drar slutsatser av lärarnas analyser av elevernas måluppfyllelse i årskurs 4-5 och själv noggrant följer upp och analyserar betyg och resultat från de nationella proven i årskurs 6. Klassernas och elevernas måluppfyllelse diskuteras och analyseras, enligt rektorn, på klasskonferenserna i samarbete med elevhälsan. Rektorn säger att skolan arbetar utifrån ett äldre årshjul som håller på att omarbetas eftersom det utgår från stödinsatser på individ- och gruppnivå snarare än gruppnivå. Rektorns uppföljning visar, enligt insänd dokumentation, att flertalet elever i årskurs 4 och 5 förra läsåret riskerade att inte uppfylla kunskapskraven i framför allt ämnena engelska, svenska och matematik. I det inskickade materialet uppges orsaken vara att en ny skolenhet och en ny organisation genomfördes vilket medförde flera sjukskrivningar i personalen. Samtidigt som det var svårt att hitta ersättare, vilket föregående läsår resulterade i bristande ordning, struktur, stabilitet och kontinuitet.

Granskningen visar att rektorn följer upp hur undervisningen genomförs och planerar för hur den ska utvecklas. Enligt rektorn sker uppföljningen av undervisningen främst genom den biträdande rektorns lektionsobservationer, men även genom medarbetarsamtal, klasskonferenser, rektorns egna spontana klassrumsbesök, elevenkäter och i samtal med elever. Rektorn och de intervjuade lärarna säger att de får ta med sig exempel från sin undervisning och visa på medarbetarsamtalen. Baserat på detta identifieras både styrkor och utvecklingsområden inom undervisningen. Enligt insänd dokumentation är undervisningens identifierade utvecklingsområden: att få med alla lärare i arbetet med att ge elever i behov av extra anpassningar, att inkludera alla elever i undervisningen utifrån deras behov och förutsättningar samt att stärka lärarna i sin professionella bedömning. Åtgärderna för detta har, enligt inskickat material, varit att implementera en gemensam lektionsstruktur för att tillgängliggöra

undervisningen för alla elever samt att tillsätta en förstelärare i betyg och bedömning samt kollegialt lärande.

Granskningen visar att rektorn även följer upp värdegrundsuppdraget genom elevenkäter och säkerställer att det bedrivs ett värdegrundsarbete i alla klasser. Av den insända dokumentationen framgår att värdegrundsarbetet följs upp regelbundet genom enkäter samt att rektorn har delegerat den kontinuerliga uppföljningen till den biträdande rektorn som är med på trygghetsgruppens veckomöten. En förstelärare med inriktning mot att utveckla värdegrundsarbete på skolan leder gruppen. Rektorn och lärarna uppger att ledningen skickar ut värdegrundsövningar varje vecka till lärarna som de ska genomföra med sina klasser på avsatt tid. Av den insända dokumentationen framgår att värdegrundsarbetet är prioriterat i respektive årskurs arbetslag som genom trygghetsgruppens övningar och diskussioner arbetar målinriktat med eleverna. Ett exempel på detta som framgår av det inskickade materialet är arbetsområdet "Våga vara snäll" som bland annat innebar att elever läste och diskuterade författaren Tove Janssons novell "Det osynliga barnet".

Granskningen visar att rektorn aktivt följer upp och reviderar resursfördelningen. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektor och personal framgår att rektorn ser över och reviderar framför allt personalfördelning men även lokaler, läromedel och lärarnas behov av kompetensutveckling. Några exempel på rektorns långsiktiga insatser som framkommer i det samlade underlaget är att obehöriga resurspedagoger har ersatts med behöriga lärare, att en resursenhet har skapats med utbildade pedagoger för elever i behov av ett mindre undervisningssammanhang och att en språkverkstad i engelska och svenska har bildats. Det framgår av insänd dokumentation och rektorsintervju att hur personalen används i de olika elevgrupperna följs upp och diskuteras på veckobasis av ledning och utgår från dels var elevbehovet för tillfället är störst, dels elevernas långsiktiga behov. Rektorn säger att hen gett arbetslagen i uppdrag att regelbundet utvärdera hur resursfördelningen fungerar. Rektorn uppger vidare att lokalerna inte är optimala, men att det är något som kommunens skolchef och fastighetsavdelning arbetar med.

Läromedelssituationen är, enligt rektorn, eftersatt varför medel är avsatta för att köpa in nya läromedel. Rektorn säger att det behövs kompetensutveckling för personalen inom digitalisering och specialpedagogik för lärande. Det finns, enligt rektorn, en kommunövergripande arbetsgrupp för digitalisering och hen har ansökt om statsbidrag för specialpedagogiken.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet på skolan

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka. Av det samlade underlaget framgår att lärarna träffas regelbundet i olika konstellationer och forum för att diskutera undervisningen. Enligt insänd dokumentation träffas arbetslagen varje vecka under ledning av arbetslagsledaren och diskuterar resursfördelning, temadagar, undervisningsutveckling och betyg och bedömning. Arbetslagsledarna tar, enligt inskickat material, med frågor från rektorn till arbetslagen och de återrapporterar till rektorn varje vecka på ledningsgruppsmötet. I lärarintervjun framkommer att de som arbetar deltid inte får någon tid i arbetslagets veckomöten för samverkan och att rektorn är tydlig med det. Lärarna säger att en bra förutsättning för samverkan är att rektorn har placerat lärare i arbetslagen i samma arbetsrum. Lärarna deltar, enligt insänd dokumentation, på kommunens ämnesträffar, cirka tre gånger per termin, för att utveckla ämnesundervisningen. En gång i veckan är det ett kort morgonmöte inlagt för samtliga lärare och resurspersonal för skolövergripande information och frågor som rektorn håller i. Fyra till fem gånger per termin har ledning och personal arbetsplatsträff där mer utförliga diskussioner förs om skolövergripande frågor, enligt inskickat underlag. Av detta framgår även att förstelärarna träffas varje vecka för att samverka utifrån sina respektive uppdrag och att samtlig personal inom kommunens barn- och utbildningsförvaltning träffas en gång per termin för kollegialt lärande på en så kallad pedagogisk afton.

Granskningen visar att rektorn leder lärarnas lärande och försäkrar sig om att det sker ett lärande som leder till att undervisningen utvecklas. Av rektorsintervjun framgår att hen följer upp undervisningen genom den biträdande rektorns lektionsobservationer, samtal med elever och lärare samt en kort utvärdering om situationen på skolan som lärarna skickar in till rektorn varje månad. Enligt insänd dokumentation, rektorsintervju och personalintervjuer har de under rektorns ledning på arbetsplatsträffarna främst arbetat med att implementera hälsningsritualer mellan elev och lärare, lektionsstruktur och hur mål och syfte med lektionsinnehållet ska förklaras för eleverna. Rektorn säger att hen vet hur de olika lärarna arbetar, var det skiljer sig i arbetssätt och kvalitet, samt att hen pratar med lärarna om det på bland annat medarbetarsamtalen. Rektorn uppger även att hen gett en av förstelärarna kollegialt lärande i uppdrag och att försteläraren stöttar lärarna i detta arbete genom gemensamma diskussioner om exempelvis lektionsstruktur och individuell handledning.

Rektorn ser till att lärarna får en gemensam förståelse av skolans arbets- och förhållningssätt. De intervjuade lärarna och elevhälsans representanter uppger att rektorn är bra på att göra arbetsrutiner och förhållningssätt tydliga. Lärarna och elevhälsans representanter säger att rektorn har en tydlig närvaro och att hen för en inkluderande dialog där rektorn ventilerar frågeställningar inför att beslut ska fattas

och att de snabbt får återkoppling på frågor och idéer som de har. Lärarna säger att rektorn efter fattat beslut likväl är tydlig med vad som gäller. Den gemensamma lektionsstrukturen och skolövergripande regler ger lärarna som exempel på skolans arbets- och förhållningssätt.

Granskningen visar att obehöriga lärare inte får en planerad introduktion. Rektorn säger att det finns en rutin med introduktion för obehöriga lärare men att den inte har följts under hens tid som rektor på skolan. Det finns, enligt rektorn, inget uttalat mentorskap men ett uttalat krav på att arbetslagets lärare ska ge stöd till obehöriga lärare. Rektorn uppger att hen inte har varit tydlig med hur stödet till obehöriga lärare ska gå till.

Skolinspektionen har inom området rektorns pedagogiska ledarskap inte identifierat något utvecklingsområde. Även om det framgår att obehöriga lärare inte får en planerad introduktion visar granskningen att skolan vid granskningstillfället har ett fåtal obehöriga lärare och att det finns framtagna rutiner som kan användas. Skolinspektionen utgår därför för att dessa rutiner används för att ge obehöriga lärare stöd och handledning.

Rektorn leder och styr inte ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr skolans jämställdhetsarbete samt att rektorn i liten utsträckning har kännedom om i vad mån eleverna får samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. Rektorn och lärarna uppger att rektorn inte leder något riktat eller strategiskt jämställdhetsarbete. I den insända dokumentationen framgår att rektorn inte särskiljer pojkar och flickor i sina analyser av olika resultat. Flera av de intervjuade eleverna säger att de har pratat om jämställdhetsfrågor i främst samhällsorienterande ämnen och nämner att de har arbetat med en lärobok om flickor i historien.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kunskaps- och värdegrundsresultat analyseras utifrån kön, att kartlägga hur lärarna uppmärksammar jämställdhet i undervisningen samt att identifiera vilka åtgärder som behövs för att alla elever oberoende av könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete. Det framgår att rektorn inte har skapat sig en övergripande bild av hur frågor om jämställdheten behandlas i undervisningen och om alla elever oavsett könstillhörighet får samma förutsättningar i undervisningen. Rektorn har inte analyserat skolans resultat i syfte att upptäcka eventuella skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat eller upplevelse av trygghet. Sammantaget visar intervjuer att även om det förekommer inslag av jämställdhetsaspekter i undervisningen är jämställdhetsarbetet inte något som leds av rektorn. Eftersom det inte finns ett samlat arbete med jämställdhet på skolan och eftersom flickors respektive pojkars resultat inte följs upp och analyseras finns det inga underlag som rektorn kan använda sig av för att identifiera vilka utvecklingsbehov som finns för att säkerställa en likvärdig utbildning för alla elever oavsett könstillhörighet.

Enligt 1 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska utbildningen främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön och könsöverskridande identitet och uttryck. I läroplanen för grundskolan framgår att jämställdhet mellan kvinnor och män hör till de grundläggande värden som den svenska skolan ska gestalta och förmedla.¹ Vidare står i läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att jämställdhet, som ett ämnesövergripande kunskapsområde, integreras i undervisningen.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete genom att skapa en gemensam medvetenhet hos personalen kring hur de ska arbeta för att alla elever, oavsett könstillhörighet, ska ha samma förutsättningar att utvecklas och lära. För att jämställdhetsarbetet ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att tydliggöra betydelsen av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner, samt följa upp det arbete som görs. Konkret kan detta innebära att rektorn följer upp att lärarna aktivt förmedlar läroplanens värderingar kring jämställdhet i sin undervisning. Jämställdhetsarbetet bör inkluderas i skolans systematiska kvalitetsarbete och även omfatta uppföljning och analys av kunskapsresultat och

¹ Förordningen (SKOLF 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), kapitel 1 Skolans värdegrund och uppdrag.

² Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar.

elevers upplevelse av trygghet kopplat till könstillhörighet. Utbildningens innehåll, arbetsformer och organisering bör systematiskt och löpande följas upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete på ett sådant sätt att även könsmönster uppmärksammas och utvecklingsbehov identifieras.³

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där syfte och mål tydliggörs och att dessa överensstämmer med läroplanens mål. Undervisningen är också varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår vad de ska göra. Det framgår att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Granskningen visar att eleverna får möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och får hjälp av sina lärare med olika inlärningsstrategier. Vidare visar granskningen att elever på olika sätt får vara med och påverka undervisningen och utvärdera den tillsammans med lärarna.

Undervisningen är varierad med struktur och lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där syfte och mål tydliggörs och att dessa överensstämmer med läroplanens mål. Det framgår av insänd dokumentation

³ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2015), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*.

samt intervjuer med rektor och lärare att skolan har arbetat mycket med lektionsstrukturen. Lärarna uppger att de har arbetat med att lektionerna ska ha en för eleverna tydlig inledning, arbetsgång och avslutning. Denna lektionsstruktur ska, enligt lärarna, tydliggöra syftet med vad de ska göra, tidsåtgången och målet med vad de gjort. Lärarna säger att detta, i kombination med de inledande hälsningsrutinerna ska skapa förutsägbarhet, trygghet, kontinuitet och fokus på vad som ska göras härnäst för eleverna. Några av de intervjuade eleverna säger att det brukade vara stökigare på lektioner efter raster tidigare, men att de nu med tydlig startuppgift kommer igång snabbare med skolarbetet. Lektionernas avslutande del ska, enligt lärarna, summera begrepp och kunskapsmål, ge eleverna möjlighet att ta upp vad de själva reagerade på och minns samt ha ett framtidsyttande inslag. Eleverna uppger att lektionerna brukar ha ett snarlikt upplägg med inledning och avslutning. Eleverna säger vidare att lärarna förklarar syftet och målet med vad de ska göra och varför det är viktigt. Ett sådant exempel är i ämnet Idrott och hälsa där betydelsen av att motionera blir tydligt för eleverna. Lärarnas och elevernas utsagor bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. Merparten av de observerade lektionerna inleds med en tydlig inledning, återanknytning till vad som togs upp förra lektionen, arbetsgång för lektionsinnehållet och i några fall även läroplanens mål gällande kunskaper och värden. På någon lektion där målet presenteras i inledningen återanknyter läraren till det i slutet av lektionen.

Granskningen visar att undervisningen är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår vad de ska göra. De intervjuade lärarna uppger att de arbetar med variation genom att låta eleverna arbeta med olika sorters uppgifter, arbetsmaterial och medier. Lärarna säger att innan de låter eleverna arbeta i grupp måste de bygga upp trygga relationer med varandra först. Eleverna uppger att lektionerna är mycket varierade och att de får arbeta såväl enskilt, i par som i grupper. Eleverna säger att lärarna går runt och hjälper dem när de arbetar med uppgifter och att de får den hjälp de behöver. Eleverna uppger att lärarna förklarar igen om de inte förstår och att de även uppmanas att ta hjälp av varandra. På merparten av Skolinspektionens observerade lektioner får eleverna tillräckligt med lärarstöd för att förstå uppgifterna och att komma igång med sitt arbete. När eleverna arbetar med uppgifter enskilt, i par eller i grupper rör sig lärarna mellan dem, försäkrar sig om att de har förstått uppgiften, hjälper dem vid frågor och följer upp hur det går för dem.

Undervisningen erbjuder eleverna stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Det framgår av lärarintervjun att de främst visar att de har höga förväntningar på eleverna genom att

ge dem komplexa uppgifter som eleverna kan lösa på olika sätt och på olika svårighetsnivå. Flera av lärarna uppger att det är viktigt att motivera eleverna och stärka deras självförtroende genom att tala om och klargöra för dem att och hur de faktiskt har utvecklats. En lärare säger att hen arbetar med elevernas motivation och självförtroende genom att eleverna först får testa att göra en uppgift tillsammans, varefter de får testa att göra den med stödmallar i par eller själva och avslutningsvis göra det i par eller själva utan stödmallar. En annan lärare säger att eleverna får arbeta med exempel från verkligheten. Eleverna säger att lärarna är bra på att se när elever behöver uppmuntran och att lärarna berömmar dem när de arbetar. Det sistnämnda bekräftas av Skolinspektionens observerade lektioner där lärare återkommande berömmar elevernas arbetsinsatser. Ett exempel på hur lärare gör för att visa att de har förtroende för att elever kan är att låta eleven förklara för andra elever, vilket observeras på en av de besökta lektionerna.

Granskningen visar att undervisningen överlag är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. De intervjuade lärarna ger flera exempel på hur anpassning i svårighetsgrad finns inbyggd i många av uppgifterna som de ger till eleverna. Flera av lärarna uppger att väl avvägda sammansättningar av par och grupper gör att eleverna kompletterar och lär av varandras kunskaper. Vidare säger lärarna att de vet vilka elever som kan arbeta mer självständigt, enskilt eller i par, och vilka som behöver mer hjälp av dem. Några lärare uppger att faktainsamling och läsuppgifter anpassas efter elevernas kunskapsnivåer. En lärare säger att eleverna i en uppgift har fått formulera egna frågeställningar. Eleverna bekräftar att de får arbeta med diskussionsuppgifter i par eller grupper. Vidare säger eleverna att de får nya eller svårare uppgifter när de blir klara med den ursprungliga uppgiften eller tycker att den är för lätt. De uppger även att de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling kan få visa och förklara för de andra eleverna. De lektioner som Skolinspektionen observerar innehåller både uppgifter som eleverna kan arbeta med och lösa på varierande nivåer och uppgifter som är mer entydiga och som enbart kan lösas på ett sätt.

Eleverna får vara delaktiga i undervisningen

Granskningen visar att eleverna får möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och får hjälp av sina lärare med olika inlärningsstrategier. Det framgår av lärarintervjun att lärarna hjälper eleverna att bli medvetna om och själva kunna sätta ord på sitt lärande. Lärarna säger att läsåret börjar med att de diskuterar studieteknik med eleverna och att de inför utvecklingssamtalen diskuterar lärandestrategier. De intervjuade eleverna bekräftar att de pratar studieteknik i undervisningen. Vidare uppger lärarna att de i undervisningen låter eleverna reflektera över sitt eget lärande genom att göra

arbetsprocesserna så tydliga som möjligt för eleverna så att de själva kan sätta ord på lärandet. Av både lärar- och elevintervjuer framgår att eleverna exempelvis i helklass eller i grupper får föra prövande samtal där argument vägs mot varandra och reflektera över olika frågeställningar, lösningar och svar på samma uppgift. Flera av de lektioner Skolinspektionen observerar innehåller uppgifter och frågor som inte har ett givet svar där eleverna får fundera och sedan säga eller skriva vad de tror. På en lektion förklarar läraren olika strategier för att lösa en viss uppgift för eleverna. På en annan lektion får eleverna använda kunskaperna som de lärt sig inom det aktuella arbetsområdet för att i grupper diskutera sig fram till gemensamma svar på frågor.

Granskningen visar att elever på olika sätt får vara med och påverka undervisningen och utvärdera den tillsammans med lärarna. Av lärar- och elevintervjuerna framgår att eleverna kan få delta både i undervisningens upplägg och i utvärderingen av den. Lärarna uppger att de i sin undervisning låter eleverna testa på olika material och arbetssätt. Vad eleverna tycker är intressant och vad som läraren tycker fungerar styr sedan, enligt lärarna, undervisningens upplägg. Eleverna säger att de får vara med och påverka undervisningen genom att välja arbetssätt och påverka redovisningsform. Lärarna säger att elevernas delaktighet i undervisningens utformning dels beror på deras mognad och intresse, dels på hur trygg läraren är med klassen och i sitt ämne. Det framgår av lärarintervjun att utvärderingar främst består av så kallade "exit tickets" i slutet av lektioner. Lärarna kontrollerar då dels om eleverna har förstått vad de har arbetat med, dels deras upplevelse av lektionen. Eleverna bekräftar att de i slutet av lektioner regelbundet får utvärdera både hur det gått för egen del och för klassen. Eleverna uppger också att deras synpunkter påverkar undervisningens utformning. Som exempel uppger eleverna att lärare hjälper dem mer nästa lektion om eleverna tyckt att de behöver mer hjälp. I Skolinspektionens enkät ligger elevernas svarsindex på frågor om delaktighet och inflytande samt argumentation och kritiskt tänkande strax över genomsnittet för riket.⁴ Flera av lektionerna Skolinspektionen observerar avslutas med en kort utvärdering då läraren frågar eleverna i helklass om lektionen som varit, deras uppgifter, svårighetsgrad och arbetssätt.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

⁴ Skolenkäten, höstterminen 2018 årskurs 5, indexvärden: 7,7 (riket 7,0).

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen
Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och
medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och
inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att personalen tillsammans med eleverna bedriver ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Granskningen visar vidare att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar åtgärdande för att säkerställa en trygg skolmiljö och att personalen arbetar förebyggande och främjande för att skapa en trygg skola.

Skolan arbetar aktivt för att skapa en lugn studiemiljö

Granskningen visar att personalen tillsammans med eleverna bedriver ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Det framkommer av det samlade underlaget att elevernas upplevelse av studiero kartläggs årligen genom enkäter med elever och vårdnadshavare och att svaren analyseras och diskuteras av rektor, elevhälsa och lärare. Av intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa framgår att analysen visade att arbetet för att säkerställa studiero var ett utvecklingsområde. Rektor, lärare och elevhälsan uppger att de åtgärder som vidtagits är det gemensamma arbetet med hälsningsrutinen innan lektioner startar för att alla elever ska bli sedda och läraren ska "känna av" klassen. Ytterligare en åtgärd är tydlig och förutsägbar lektionsstruktur med en inledande del, bildstöd vid genomgångar och en avslutande del. Lärarna säger att eleverna involveras i arbetet med studiero genom att de i början av läsåret diskuterar med eleverna om vad god studiero är, att studiero är situationsbunden och vilken roll elever har för att bidra till god studiero. Detta bekräftas av de intervjuade eleverna. Förstelärarna säger att de har fått ett uppdrag av rektorn och biträdande rektorn att vara behjälpliga i att skapa studiero på lektionerna genom att lärare kan be förstelärarna att göra lektionsobservationer hos dem med fokus på studiero. Rektorn säger att lärarna lär av varandra i arbetet med studiero och att det är en pågående dialog kring detta mellan rektor, lärare, elever, vårdnadshavare och elevhälsa. Rektorn uppger vidare att främst lektionernas inledande del har en avgörande betydelse för att förbättra studieron och att lärare diskuterar frågan med varandra i större utsträckning jämfört med tidigare. Av insänd dokumentation framgår

att även lärarna upplever att studieron har förbättrats. De intervjuade eleverna uppger även de att studieron har förbättrats, att den varierar beroende på lärare men att de mestadels har studiero. Rektorn uppger att en planerad insats för studieron är ansökan om statsbidrag till specialpedagogik för lärande som syftar till att förbättra studieron genom generella anpassningar.

Skolans arbete med trygghet utgår från en analys av situationen på skolan

Granskningen visar att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar åtgärdande för att säkerställa en trygg skolmiljö. Kartläggningen av elevernas upplevelse av trygghet på skolan består, enligt rektorn och insänd dokumentation, av enkäter på terminsbasis och skolkuratorns årliga kartläggning av trygga och otrygga platser på skolan. Det senare innebär att elever på en karta över skolområdet markerar otrygga platser. Vilka de platserna är framgår av skolans inskickade dokumentation. Vidare framgår av inskickat material att kränkingsanmälningarna analyseras av rektorn med elevhälsan för att generella mönster ska kunna identifieras samt att en dialog om tryggheten på skolan förs med elevrådet. Resultaten visar även att kränkningar oftast sker på raster och att det vårterminen 2019 förekom kränkningar i sociala medier. Skolans åtgärdande arbete för skolmiljön har, enligt rektorn och insänd dokumentation, bestått av ett målinriktat arbete för en aktiv skolgård med organiserade rastaktiviteter. En annan åtgärd, enligt inskickat material, är att skolkuratoren har arbetat med elevgrupper för att motverka kränkningar på sociala medier. Av samtliga intervjuer framgår även att skolan sedan vårterminen 2020 är mobilfri. Att detta bidragit till en tryggare miljö bekräftas av elever som intervjuats eftersom risken att bli filmad försvunnit.

Granskningen visar att skolan också arbetar förebyggande och främjande för att skapa en trygg skola. Enligt insänd dokumentation består det förebyggande och främjande arbetet bland annat av att skapa en inkluderande undervisning och en tillgänglig skolmiljö. Undervisningen har, enligt inskickat material, gjorts mer inkluderande genom den tidigare nämnda hälsningsrutinen och den överenskomna lektionsstrukturen. Vidare har en arbetsterapeut anställts för att arbeta systematiskt med att fysiskt anpassa klassrummen för alla elever. Därutöver framkommer av rektorsintervjun och insänd dokumentation att trygghetsgruppens veckovisa värdegrundsövningar, som klassföreståndarna håller i, är en del av arbetet för att motverka kränkningar. Lärarna uppger att såväl det åtgärdande som det förebyggande och det främjande arbetet för trygghet på skolan har förbättrats. Dels genom ett tydligt årshjul för trygghetsarbetet, dels genom diskussioner kring detta arbete i kollegiet och med elever och vårdnadshavare. De intervjuade eleverna uppger att de känner sig trygga på skolan undantaget situationer när elever retas med varandra. I

Skolinspektionens enkät ligger elevernas svarsindex på frågor om ordningsregler och skolans arbete för att förhindra kränkningar strax över genomsnittet för riket.⁵

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar vissa skillnader mellan lärares bedömning och betygssättning, men att hänsynstagande till väsentliga faktorer som exempelvis kön saknas. Utredningen visar vidare att rektorn inte ger samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg samt att alla lärare inte använder sig av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig.

Rektorn analyserar vissa skillnader i lärares bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar vissa skillnader mellan lärares bedömning och betygssättning, men att hänsynstagande till väsentliga faktorer som exempelvis kön saknas. Det framgår av insänd dokumentation och rektors- och lärarintervjuer att rektorn analyserar vissa skillnader i lärares betyg och omdömen och diskuterar dessa med lärare. Rektorn uppger att hen analyserar lärares förmåga att sätta betyg och jämför olika lärares betygssättning och om de använder samtliga betygssteg. Vidare säger rektorn att hen jämför betyg med resultaten från de olika ämnestesten och diskuterar med berörda lärare hur de testar olika förmågor hos eleverna. Av insänd dokumentation framgår att rektorn har en kontinuerlig dialog med lärare om skillnader i deras betygssättning och bedömning på klasskonferenser. Av inskickat material och rektors- och lärarintervjuer framgår att både arbetslagen och

⁵ Skolenkäten, höstterminen 2018 årskurs 5, indexvärden: 7, 5 (riket 7,0) respektive 8,6 (riket 8,1).

rektorn var för sig analyserar och tillsammans diskuterar såväl terminsbetyg som resultaten från de nationella proven. Det framgår av både insänd dokumentation och Skolverkets statistik SIRIS att en stor andel av eleverna i årskurs 6 fick högre terminsbetyg än betyg på de nationella proven i engelska, matematik och svenska.⁶ En analys och förklaring som uppges i rektorsintervju och inskickat material är att det i de nationella proven går att få ett betyg även om eleven inte gjort eller klarat alla delar, vilket inte är fallet när terminsbetyget sätts. En annan förklaring i samma underlag är att flera elever upplever stress under provtillfället, men att eleven i ordinarie undervisning kan visa att hen behärskar det aktuella momentet.

Skolan har en begränsad organisation för samverkan kring likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn inte ger samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Av insänd dokumentation, rektorsintervju och lärarintervju framgår att lärarna huvudsakligen samverkar i arbetslagen. I arbetslagen diskuterar lärarna elevernas kunskapsnivå för att öka likvärdigheten i bedömningen och i klasser där två ämneslärare undervisar tillsammans sker samedömning, enligt rektorn och inskickat material. Det framgår av lärarintervjun att lärare som undervisar i ämnena matematik och svenska, och snart även i engelska, har gemensamma inplanerade bedömningstillfällen, men att sådana möjligheter saknas för lärare i övriga ämnen. Enligt insänd dokumentation har samtliga lärare på veckobasis gemensam tid avsatt för samverkan också kring bedömningar. Tiden är, enligt samma underlag, gemensam för alla skolor i kommunen för att möjlighet ska finnas att samverka mellan skolor och över årskurser och ämnen. Rektorn uppger att obehöriga lärare får stöd antingen av en behörig ämneskollega på skolan eller på annan skolenhet för att säkerställa en likvärdig bedömning. Vidare framgår av insänd dokumentation, rektorsintervju och lärarintervju att rektorn har tillsatt en förstelärare som ska utveckla lärarnas arbete med betyg och bedömning. Försteläraren ska vara tillgänglig som stöd för lärarna och ska ta fram och säkerställa tydliga rutiner för bedömningsarbetet.

Granskningen visar också att rektorn inte ser till att samtliga lärare använder sig av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig. Det

⁶ Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg 2018/19, årskurs 6: Engelska 20,8% (riket 6,2%), Matematik 19,8% (riket 21,8%), Svenska 21,1% (riket 18,0%).

framgår av intervjuer med rektor och lärare samt insänd dokumentation att det förutom i ämnena matematik och svenska inte sker några organiserade gemensamma bedömningar av elevernas prestationer. Av det inskickade materialet och rektorsintervjun framgår att lärarna varje termin använder ett test i matematik och svenska årskurs 4-6 för att skapa jämförbara resultat som ett underlag inför bedömning och betygssättning. Rektorn uppger vidare att det i skolans digitala lärplattform finns matriser för samtliga ämnen som utgår från Skolverkets bedömningsstöd och att försteläraren har i uppdrag att sprida dessa i kollegiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp lärares samlade bedömningar och undersöker om det finns omotiverade avvikelser i de bedömningar som lärarna gör utifrån olika elevgrupper. Vidare behöver rektorn se till att samtliga lärare använder sig av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig.

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar vissa skillnader mellan lärares bedömning och betygssättning, men att hänsynstagande till väsentliga faktorer som exempelvis kön saknas. Vidare visar granskningen att rektorn inte ser till att samtliga lärare ges förutsättningar att använda sig av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn följer upp de bedömningar och omdömen som lärare kontinuerligt gör av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen för att försäkra sig om att dessa är likvärdiga och utgår från samma grunder. En del i detta är att rektorn genom sin uppföljning och analys försäkrar sig om att hela

⁷ Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar.

lärargruppen har möjlighet att kvalitetssäkra sina bedömningar och på så sätt ytterligare kan utveckla sin bedömarkompetens. Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt peka på vikten av likvärdighet i lärares formativa bedömningar om elevers prognostiserade utveckling eftersom den kan spela en avgörande roll för att tidigt upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd.

På Skolinspektionens vägnar

X Fredrik Holmqvist

Föredragande
Signerat av: Fredrik Holmqvist

X Mats Lundqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Mats Lundqvist

I handläggningen av ärendet har även utredare Johan Asp och Inger Börjesson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 18 och 19 februari 2020. Besöket genomfördes av Fredrik Holmqvist och Johan Asp.

Gunnarsboskolan mellanstadie är en kommunal grundskola i Mullsjö kommun med 278 elever i årskurserna 4-6. Skolan har även ett fritidshem. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Varje årskurs leds av ett arbetslag och dess arbetslagsledare.